

GAZİ MUSTAFA KEMAL İLKOKULU

REHBERLİK SERVİSİ BÜLTENİ

ŞUBAT 2025

GELİŞİM DÖNEMİ ÖZELLİKLERİ

İLKOKUL ÇAĞI

İlkokul çağı gelişim özellikleri itibarıyla **SOMUT İŞLEMLER DÖNEMİ** olarak adlandırılır. Ortaokul dönemi ise **SOYUT İŞLEMLER DÖNEMİ** olarak adlandırılır. Bu iki dönemin özelliklerinin farklı olması, bizim bu çocuklara farklı yaklaşmamızı gerektirmektedir.

Bir çocuğun somut işlem döneminde olmasının bizim açımızdan anlamı, bilgileri ne kadar somutlaştırsak o kadar iyi öğrenebilecekleridir. Soyut bilgileri öğrenmede zorlukları vardır. Bunları ancak 12 yaşından sonra öğrenebileceklerdir. (Bireysel farklılıklar hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir.)

- Bilişsel gelişim en hızlı olduğu dönem olduğu için öğrenmenin en çabuk ve kolay olduğu dönemdir.
- Yaşlılarıyla anlaşmaya, arkadaşlık ilişkileri geliştirmeye başladıkları dönemdir.
- Cinsel kimliklerini kazandıkları dönemdir.
- Vicdanın gelişmeye başladığı dönemdir.
- Bağımsızlığını kazanmaya başladığı dönemdir.
- Bu dönemin en belirgin özelliği ve ihtiyacı: **ÇALIŞMA VE BAŞARILI OLMA** duygusudur.

Bu dönem çocuğuna çok fazla başarısızlık yaşatılırsa, **AŞAĞILIK DUYGULARI** ve **BAŞARISIZLIK DUYGULARI** gelişir.

Bu nedenle çocuklar çok dikkatle izlenmeli, derslerde zorlanan bir çocuğa ders dışı etkinliklerde başarılı olma şansı verilmelidir. Böylece bu duyguların önüne büyük ölçüde geçilmiş olur.

Okula yeni başlayan çocukların yapılandırılmış okul sistemine uyum sağlamaları zaman alabilir. Hemen sırada oturup, kuralları öğrenip, dersi dinleyip, ödevlerini düzenli yapmaları beklenmemeli, yavaş yavaş bir ritim oluşturmalarına fırsat verilmelidir.

Bu dönemde uyum güçlükleri ve zorlanmalar nedeniyle bazı somatik sorunlar (baş, karın ağrısı, mide bulantısı, ağlamalar, altını ıslatma, parmak emme) görülebilir. Öğretmene uyum sağlayamama, arkadaşlık ilişkileri geliştirememeye, ortamdaki şikayetler olabilir. Sorunları abartmadan, kaynağını araştırmak, rehberlik servisinden yardım almak en uygun yöntem olacaktır.

Bu dönemde; kız ve erkek çocuklar farklı motor gelişim özellikleri gösterirler. İlk yıllarda özellikle erkek çocuklar ince motor becerilerde (yazma-çizme) zorlanabilirler. Hatta bazılarındaki bu durum 3. sınıfın sonuna kadar uzayabilir. Bu alanda çok aşırı beklentilerle zorlandıklarında, sıkıştırıldıklarında çocuklar okuldan soğuyabilirler, eksiklik ve yetersizlik duyguları yaşayabilirler. Yapamayacaklarını düşündükleri şeyleri denememeye başlayabilirler.

Her çocuğun, gelişim süreci içinde doyurulması gereken ihtiyaçları ve bu ihtiyaçlarını giderme yollarını öğrenme zorunluluğu vardır.

İlkokul döneminde gerçekleştirilmesi gereken bu zorunluluklar şunlardır:

1. Fiziksel becerilerini geliştirme (yazma-çizme)
2. Yaşlılarıyla iyi geçinmeyi öğrenme (oyunama..)
3. Kendine karşı olumlu tavırlar geliştirme
4. Cinsiyetine uygun rolü öğrenme
5. Okuma-yazma-aritmetik için gerekli temel becerileri öğrenme
6. Günlük yaşam için gerekli kavramları öğrenme
7. İçinde yaşadığı konuyla ilgili tavırları geliştirme
8. Bağımsızlığını kazanma
9. Öğrenmeyi öğrenme

Bu dönem çocuklarının oyunları daha çok itişip kakışma şeklindedir. Özellikle erkek çocuklar boğuşup güreşmekten zevk alırlar. Bunu yaparken de bazen birbirlerinin canını acıtıp incitebilirler. Bu durum ebeveyni ve öğretmenleri ürkütür. (bu durum normaldir) böyle zamanlarda panik yapmamak, ne, nasıl oldu araştırmak, gerekli önlemleri almak en doğru yoldur. Her okulda, agresif davranışlar geliştirmiş çocuklar vardır. Bunların da tespit edilip rehberlik servisiyle işbirliği yapılması gerekmektedir.

İkinci Sınıflar:

Çocuklar okula başladığında beklenir ki hemen disipline olsunlar ve düzenli çalışma alışkanlığı kazansınlar. Maalesef süreç böyle ilerlememektedir. İkinci sınıf artık çocukların okula ısınmaya ve düzene girmeye başladığı bir dönemdir. Fakat erkek çocuklarının kızlara göre ince motor gelişimlerinin biraz daha geriden gelmesi devam edebilir. Daha çok erkek çocuklarında olmak üzere kekemelik olaylarının en sık görüldüğü dönemdir. Böyle bir durumda asla çocuğun üzerine gidip kekemeliği düzeltilmeye çalışılmamalı, tam tersine hiç kekelemiyormuş gibi davranılmalıdır. Kekemelik bir stres ya da iç çatışma göstergesidir ve nedenleri araştırılıp ortadan kaldırılmaya çalışılmalıdır. Bu dönemde uyum güçlükleri ve zorlanmalar nedeniyle başka bazı somatik sorunlar da ortaya çıkabilir. Tik, tırnak yeme, altını ıslatma, parmak emme...vb. Böyle sorunlarla karşılaştığımızda yapmamız gereken; yine kekemelikte olduğu gibi abartmadan en çabuk şekilde nedenleri araştırıp ortadan kaldırmaya çalışmak en akılcı davranış olacaktır. Çocukların zaman zaman okuldan, öğretmenden, arkadaşlarından şikayetleri olabilir. Bu duruma da ihtiyatlı yaklaşmak, gelip öğretmenden bilgi almak en problem çözücü davranış olacaktır.

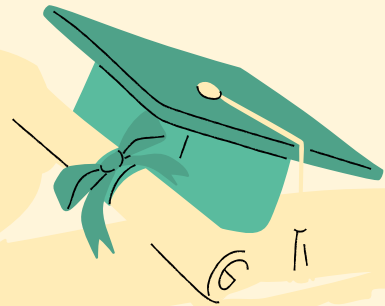

Üçüncü Sınıflar:

Üçüncü sınıfta artık çocukların beden kimyası değişmeye, kız ve erkek çocukları farklılaşmaya başlar. Kızlar kızlarla, erkekler de erkelerle oynamaya başlar. Büyüme hormonları hızını artırır ve kızlar daha hızlı büyümeye başlar. Bu nedenle artık kızlar kendi sınıflarındaki erkek çocuklarını beğenmemeye başlarlar. Bu nedenle iki cinsiyet arasında zıtlasma başlar. Yine de bu dönemi çocukların en uyumlu oldukları, en kolay yönlendirilebildikleri ve en çabuk öğrendikleri dönemdir. 3.sınıftan itibaren organize oyunlar oynamaya başlarlar. Herhangi bir sorun görüldüğünde önce sınıf öğretmeni, sonra okulun rehberlik servisi ile iletişim kurulmalıdır. Gerekli durumlarda okul yönetimi ile de iletişime geçilebilir.

Dördüncü Sınıflar:

Dördüncü sınıfa gelindiğinde itişip kakışmaktan çok organize oyunlar oynamaya başlarlar. Oyunları kurallarını değiştirebilir, kural koyabilirler. Arkadaş ilişkileri giderek önem kazanmaya başladığı için, akran baskısı daha fazla hissedilir. Dolayısıyla hayal kırıklıkları ya da gruba ait olma kaygısıyla hatalı davranışlar gözlenmeye başlayabilir. Erkek çocuklar daha hareketli ve kaba kaslara yönelik oyunları tercih ederken, kızlar giderek hareketsizleşir, birbirleriyle konuşup şakalaşmaya başlarlar. Büyüklükleri önemsedikleri ve örnek aldıkları bir dönem olduğu için, doğru modellerin sunulmasının gerekli olduğu bir dönemdir.

ŞUBAT 2025

KİTAP ÖNERİLERİ:

- OKUL ÇAĞI ÇOCUĞU YAZAR: HALUK YAVUZER
- ÇOCUK VE ERGEN GELİŞİMİ

YAZAR: HARRY W. GARDİNER, MARY J. GANDER

E. Seda ÖZ USLU
Uzm. Psk. Danışman

